

"וישלחו ה' אלוהים מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לוקח משם; הוציאו מגן עדן והניחו בהר המוריה לעבוד את הקב"ה עד יום מותו, ושוב לא חזר לאותו מקום לעולם לא הוא ולא בניו אבל בימות המשיח עתידין לחזור" (מדרש הגדול בראשית)

תשובת העולם

=====

הירידה למצב של פירוד ופיזור

התישבות האדם בעולם צריכה היתה צריכה להיות(1)"לא אגרשנו מפניך בש אחת מעט מעט אגרשנו מפניך". התישבות בצורה של(2)"פרו ורבו" ואז "ומלאו את הארץ וכבשוה", התישבות של איחוד בלא שום פיזור - של גוף אחד.

אולם האדם חטא, החטיא את המטרה, ולכך היה צורך לשנות את סדרי התישבות האדם בעולם, ולהתאימם למצב של חסרון, למצב של פרוד.

אדם הראשון חטא (3) באכילת פרי העץ שבתוך הגן. ותגובתו של הקב"ה היתה שילוח אדם הראשון מגן עדן, (4) "וישלחו ה' אלוקים מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לקח ממנה" - (5) זו הורדה בדרגה, התאמה למצב של חטא, ירידה מארץ שמימית רוחנית אשר אינה סובלת חטא לארץ גשמית יותר (6) לארץ אשר ממנה לוקח האדם הגשמי. האדם חוזר למקורו לכור מחצבתו (א6) להר המוריה, כיון שלא יכול היה לחיות את הארץ הרוחנית אחר חטאו.

אולם חטאו גרם דבר נוסף; (7) האדם הראשון היה שורש הבריאה שלמות הבריאה. הגוף היחידי שהיה יכול להדבק באלוק', וכך היו צריכים להיות כל בניו הבאים אחריו. אולם אחר החטא הוחלט לפצל את הענין שיהיו אנשים מיוחדים שורשי האנושות, ואחרים אנשים סתם.

(9)ה"ויכוח" בין קיץ והבל שנערך מאוחר יותר היה מעין מלחמה על הזכיה בתואר של שורש האנושות, ואחרי שהבל זכה קם עלינו קיץ אחיו והרגו בקינאתו אותו. תגובתו של הקב"ה על חטא זה הינה (10) "נע ונד תהיה בארץ"

---

(1) שמות כ' ג ל'. (2) בראשית א' כח'. (3) בראשית ג' ג'.
(4) בראשית ג' כ' ג'. (5) ילקוט ראובני
(6) פרקי דרבי אליעזר יב', ע' פרוש בית גדול, וכך פרק כ', כוזרי מאמר ב' יב'. (א6) מדרש הגדול. (7) כוזרי א' צה'. (8) בראשית רבא פכ"ב תנחומא בראשית ט' ט', כוזרי ב' יד', א' צה'. (9) בראשית ד' יג'.
(10) שם שם יד'.

שם לא הלך בדרכו הגשמית של חס ואף לא בדרכו הרוחנית של יפת אלא חיבר ביניהן בצורה הטובה ביותר, (23) כאשר נכנס לחדרו של אביו אחורנית וכסה ערוותו בלי לראותו. (17) שם קבל את טבעו של אביו והפך להיות סגולת האנושות, ולכך קבל את גרעינו ומרכזו של עולם. את המקום שממנו נבע העולם מקום שבו מתחברים הרוחניות והגשמיות בשלמות.

עם-ישראל שהוא הגרעין האלוקי שנמשך מאדם הראשון עד שהתגלה בציבור בשנים - עשר בני-יעקב, קבלו את גרעינו של עולם את ארץ הקודש תובב'א.

עם-ישראל: הגלות והגאולה

אולם גם עם-ישראל חטא, ושוב היה צורך להתאים את המציאות למצב של חסרון נוסף על החסרון הקדום, והקב"ה הגלה את עמו מארץ-הקודש, אולם לעולם אין הגלות באה בתור עונש חיצוני מנותק מן החטא שנעשה, אלא כהשלמה, בהתאמה למציאות החדשה שנוצרה עקב מעשה החטא.

(24) (המהר"ל) אומר: "הגלות היא שינוי ויציאה מן הסדר" - אנחנו גרמנו לחסרון, לשינוי הסדר ע"י החטא, ולכך לא יכלנו לעמוד במקומנו הטבעי אלא יצרנו סדר חדש וגילינו לחסרון, לארץ טומאת העמים.

(המהר"ל) ממשיך ואומר: השי"ת סדר כל אומה במקומה הראוי לה וסדר את ישראל במקום הראוי להם שהוא ארץ-ישראל... אין להם עמידה במקומם הבלתי טבעי להם רק הם חוזרים למקום הטבעי... ודבר זה אי אפשר שיהיה בלתי טבעי נעשה טבעי".

(25) הקב"ה סדר כל אומה במקום הטבעי לה כפי תפקידה בעולמו, (26) את עם-ישראל שם הקב"ה בארץ-הקודש שהיא מקומם הטבעי, ואי אפשר שיהיה שינוי בחוקי הטבע ולכך אין אפשרות של קיום של עם-ישראל וקיום תפקידו בעולם שלא במקומו הטבעי. ולכך מחויב שיחזרו לארץ-הקודש.

אולם כפי שאמרנו לעיל כל האנושות היתה צריכה להיות כגוף אחד מאוחדת תחת מטרה אחת, והחטא גרם לשינוי, לפיזור, וכאשר יחזור העולם לטבעו תהיה הכרה מלאה של כל שבעים אומות העולם בקב"ה ובעמו ישראל שורש האנושות. ותחזור האנושות להיות מאוחדת במטרתה: גידול שמו יתברך.

אז תשוב האנושות כולה להיות השורש ויעלמו הקליפות, (27) וכל האנושו והבריאה בכללה תחזור למצבה הראשוני הבלתי ניתן כעת לדמיון כלל וכלל.

---

(23) בראשית ט' כג'. (24) מהר"ל נצח ישראל א'. (25) דברים לב' ח'.
(26) כוזרי ב' טז' ומשל הכרם. (27) צפניה ג' ט'.